

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja

Druk nr 1758

Warszawa, 1 czerwca 2007 r.

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Pan
Ludwik Dorn

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Ludwika Dorna.

(-) Teresa Ceglecka-Zielonka; (-) Andrzej Mikołaj Dera; (-) Ludwik Dorn;
(-) Tomasz Mirosław Dudziński; (-) Przemysław Edgar Gosiewski;
(-) Czesław Hoc; (-) Krzysztof Jurgiel; (-) Jarosław Kalinowski; (-) Jacek Kościelniak;
(-) Marek Kuchciński; (-) Aleksandra Natalli-Świat;
(-) Waldemar Nowakowski; (-) Mirosław Orzechowski; (-) Radosław Parda;
(-) Waldemar Pawlak; (-) Daniel Pawłowicz; (-) Stanisław Pięta;
(-) Małgorzata Sadurska; (-) Marek Sawicki; (-) Krzysztof Sikora;
(-) Grzegorz Skwirczyński; (-) Marek Suski; (-) Krzysztof Tchórzewski;
(-) Wojciech Wierzejski; (-) Łukasz Zbonikowski; (-) Jarosław Zieliński.

USTAWA

z dnia 2007 r.

**o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu**

Art. 1.

W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 424, Nr 64, poz. 432 i Nr 85, poz. 571) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) wyraża opinię o zasadności odmowy udostępnienia dokumentów zgromadzonych przez Instytut Pamięci, o której mowa w art. 36 ust. 9.”;

2) art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36. 1. Dokumenty zgromadzone przez Instytut Pamięci, udostępnia się w celu:

- 1) wykonywania zadań ustawowych;
 - 2) prowadzenia badań naukowych;
 - 3) publikacji materiału prasowego, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.¹⁾), z upoważnienia redakcji albo wydawcy.
2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, udostępnia się na pisemny wniosek, skierowany do dyrektora oddziału Instytutu Pamięci, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:
- 1) imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby wnioskodawcy;
 - 2) rodzaj i numer dokumentu tożsamości osoby, której ma nastąpić udostępnienie;
 - 3) datę wydania dokumentu tożsamości osoby, której ma nastąpić udostępnienie oraz nazwę organu, który go wydał;
 - 4) dane ułatwiające odnalezienie dokumentów.
4. Wniosek o udostępnienie dokumentów w celu, o którym mowa:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 90, poz. 999, z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 111, poz. 1181 oraz z 2005 r. Nr 39, poz. 377.

- 1) w ust. 1 pkt 1 - powinien zawierać również podstawę prawną dotyczącą wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) w ust. 1 pkt 2 - powinien zawierać również:
 - a) wskazanie tematu prowadzonych badań naukowych,
 - b) rekomendację uprawnionego do prowadzenia badań naukowych danego rodzaju pracownika naukowego - w przypadku osób nie będących takimi pracownikami;
- 3) w ust. 1 pkt 3 - powinien zawierać również:
 - a) wskazanie tematu materiału prasowego,
 - b) załączone upoważnienie redakcji albo wydawcy do wystąpienia z wnioskiem.
5. Podmioty, które złożyły wniosek i którym dokumenty zostały udostępnione, ponoszą odpowiedzialność prawną za sposób ich wykorzystania, o czym należy je poinformować na piśmie.
6. Dyrektor oddziału Instytutu Pamięci, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia udostępnienia dokumentów, o których mowa w ust. 1, jeżeli złożony wniosek, nie spełnia warunków określonych w ust. 1-4 lub zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 1, art. 37 lub art. 39.
7. Decyzja, o której mowa w ust. 6, powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Można odstąpić od uzasadnienia faktycznego lub ograniczyć je w zakresie w jakim udostępnienie informacji wnioskodawcy uniemożliwia realizację ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, Nr 83, poz. 561 i Nr 85, poz. 571).
8. Od decyzji, o której mowa w ust. 6, służy odwołanie do Prezesa Instytutu Pamięci.
9. Po rozpatrzeniu odwołania, o którym mowa w ust. 8, Prezes Instytutu Pamięci, po zasięgnięciu opinii Kolegium Instytutu Pamięci, wydaje decyzję, w której:
 - 1) utrzymuje w mocy decyzję, o której mowa w ust. 6;
 - 2) uchyla decyzję, o której mowa w ust. 6, i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.
10. Do decyzji Prezesa Instytutu Pamięci, o której mowa w ust. 9, stosuje się przepis ust. 7.
11. Wnioskodawcy przysługuje skarga do sądu administracyjnego na decyzję, o której mowa w ust. 9 pkt 1, w terminie określonym w art. 53 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.²⁾).
12. Sąd administracyjny rozpoznaje skargę na posiedzeniu niejawnym.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417, Nr 250, poz. 2118 i Nr 264, poz. 2205 oraz z 2006 r. Nr 38, poz. 268, Nr 208, poz. 1536 i Nr 217, poz. 1590.

13. Przepisu art. 106 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi nie stosuje się.
 14. Wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym uzasadnia się tylko w przypadku uwzględnienia skargi. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręcza się tylko Prezesowi Instytutu Pamięci. Skarżącemu doręcza się odpis wyroku.
 15. Po uprawomocnieniu się wyroku sąd administracyjny niezwłocznie zwraca do Instytutu Pamięci akta postępowania.
 16. Do skargi kasacyjnej stosuje się odpowiednio przepisy ust. 12–14.”;
- 3) w art. 37 w ust. 7 wyrazy „w art. 36 ust. 3” zastępuje się wyrazami „w art. 30 ust. 2 pkt 1”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej regulacji jest przywrócenie osobom prowadzącym działalność naukową oraz przygotowującym materiały prasowe możliwości uzyskania dostępu do dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej.

Projektowana nowelizacja jest konieczna ze względu na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2007 r. (sygn. K. 2/07) w którym Trybunał uznał za niezgodne z Konstytucją przepisy art. 36 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 1a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, stanowiące podstawę udostępniania dokumentów IPN w celu prowadzenia, za zgodą Prezesa IPN, badań naukowych oraz prowadzenia działalności dziennikarskiej. Trybunał niekonstytucyjność przedmiotowych przepisów upatrywał m. in w tym, iż nie wskazują one kryteriów warunkujących uzyskanie zgody Prezesa IPN pozostawiając mu w tym względzie swobodne uznanie.

Przedłożona nowelizacja służyć ma takiemu ukształtowaniu procedury udostępniania materiałów z archiwów IPN by była ona zgodna z Konstytucją.

Najistotniejszą częścią projektowanej nowelizacji jest projektowana zmiana druga nadająca nowe brzmienie art. 36. W przepisie ust. 1 tegoż artykułu wskazane zostały cele z uwagi na które dokumenty zgromadzone w IPN mogą być udostępnione. W zakresie celu określonego w pkt 1 (wykonywanie zadań ustawowych) nie została wprowadzona żadna zmiana, natomiast odnośnie pkt 2 i 3 to projektowane brzmienie tych przepisów nie zawiera uprzednio istniejącego zastrzeżenia uzależniającego udostępnienie dokumentów od zgody Prezesa IPN. Dodatkowo w celu uniknięcia wątpliwości jakie wywoływało uprzednio użyte w przepisie pojęcie „działalności dziennikarskiej” w projektowanym pkt 3 posłużono się pojęciem „materiału prasowego”, zdefiniowanym w ustawie – Prawo prasowe.

Istotnym elementem projektowanych rozwiązań jest to, iż osoby, które zwrócą się do IPN o udostępnienie określonych dokumentów w celu publikacji materiału prasowego będą musiały dołączyć do składanego wniosku dotyczącego udostępnienia upoważnienie redakcji albo wydawcy (projektowany art. 36 ust. 4 pkt 3 lit. b). Również w przypadku osób prowadzących badania naukowe, które to osoby nie są pracownikami naukowymi, konieczne będzie dołączenie do wniosku rekomendacji uprawnionego do prowadzenia badań naukowych danego rodzaju pracownika naukowego (projektowany art. 36 ust. 4 pkt 2 lit. b).

Projekt przewiduje, iż wniosek o udostępnienie dokumentów kierowany będzie do dyrektora oddziału IPN, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy. Określone zostały również wymogi formalne jakie powinien spełniać wniosek.

Projekt zakłada, iż udostępnienie dokumentów będzie czynnością techniczną, niewymagającą decyzji właściwego dyrektora oddziału, natomiast odmowa udostępnienia dokumentów, ze względu na przesłanki określone w art. 36 ust. 6, będzie wydawana w formie decyzji administracyjnej. Od takiej decyzji wnioskodawcy przysługiwać będzie odwołanie do Prezesa IPN. Przed wydaniem decyzji w sprawie odwołania Prezes IPN będzie zasięgał opinii Kolegium IPN (czego konsekwencją jest również zmiana pierwsza nadająca nowe brzmienie pkt 7 w art. 23 ust. 2). Na decyzję Prezesa IPN utrzymującą w mocy decyzję o odmowie udostępnienia dokumentów wnioskodawcy przysługiwać będzie skarga do sądu administracyjnego. Zmiana trzecia ma na celu wyeliminowanie podwójnego odesłania w art. 37 ust. 7 i nosi charakter techniczno - legislacyjny.

Projektowane rozwiązanie polegające na wejściu w życie ustawy w dniu jej ogłoszenia jest skutkiem oceny przez Wnioskodawców pilności kwestii dostępu do archiwów IPN.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie pociągnie za sobą obciążenia budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 30 maja 2007 r.

BAS-WAEM-1308/07

Pan
Ludwik Dorn
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji
Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 424, ze zmianami). Zmiana dotyczy artykułów 23, 36 oraz 37 tej ustawy. Projekt określa szczegółowe zasady udostępniania dokumentów zgromadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w celu: wykonywania zadań ustawowych, prowadzenia badań naukowych oraz publikacji materiału prasowego.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem ustawy

Projekt wymaga oceny z punktu widzenia zgodności z prawem Unii Europejskiej w zakresie ochrony danych osobowych. Aktem prawnym UE regulującym zasady postępowania z danymi osobowymi jest dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. WE L 281 z 23.11.1995 r., str. 31 oraz Dz. Urz. UE L 284 z 31.10.2003 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 15, str. 355 oraz rozdz. 1, t. 4, str. 447). Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy, państwa członkowskie są zobowiązane chronić podstawowe prawa i wolności osób fizycznych, w szczególności ich prawo do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego

Biorąc pod uwagę treść zaproponowanej zmiany ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu można by rozważać zgodność projektu z dyrektywą 95/46/WE dotyczącą ochrony danych osobowych. Projekt przewiduje udostępnienie określonym kategoriom podmiotów dokumentów zgromadzonych przez IPN. Podmioty te zostały wskazane poprzez wykonywane przez nie zadania (proponowany art. 36 ust. 1 ustawy). Proponowana regulacja dotyczy przetwarzania danych osobowych. Art. 2 dyrektywy definiuje przetwarzanie danych jako każdą operację lub zestaw operacji dokonywanych na danych osobowych, jak np. gromadzenie, rejestracja, porządkowanie, przechowywanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez transmisję, rozpowszechnianie lub udostępnianie w inny sposób. Jednak art. 3 dyrektywy stanowi, że nie ma ona zastosowania do przetwarzania danych osobowych w ramach działalności wykraczającej poza zakres prawa wspólnotowego, a w żadnym razie do działalności na rzecz bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa państwa oraz działalności państwa w obszarach prawa karnego. W omawianym przypadku dyrektywa nie ma zastosowania.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory Bazy REX: Instytut Pamięci Narodowej, ochrona danych osobowych, projekt ustawy, Unia Europejska

Warszawa, 30 maja 2007 r.

BAS-WAEM-1309/07

Pan
Ludwik Dorn
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy
poselski ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej –
Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest projektem
ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Przedstawiony projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 424, ze zmianami). Zmiana dotyczy artykułów 23, 36 oraz 37 tej ustawy. Projekt określa szczegółowe zasady udostępniania dokumentów zgromadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w celu: wykonywania zadań ustawowych, prowadzenia badań naukowych oraz publikacji materiału prasowego.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory Bazy REX: Instytut Pamięci Narodowej, ochrona danych osobowych, projekt ustawy, Unia Europejska